

YEDİakademi
İKLİM

İNKILAP TARİHİ DERS TAKİP DEFTERİ

Tarih öğretmeni

AKİF ÇELİK

akifcelik.piritarih

MİLLİ MÜCADELE MUHAREBELER DÖNEMİ

MİLLİ MÜCADELEDE CEPHELER

DOĞU

ERMENİLER

**OSMANLIDAN
KALMA DÜZENLİ
ORDU(15.KOLORDU)**

**KAPANIŞ
GÜMRÜ ANT.**

GÜNEY

**FRANSIZ
ERMENİLER**

KUVA-İ MİLLİYE

**KAPANIŞ
1921 ANKARA ANT.**

BATI

YUNAN

**-KUVA-İ MİLLİYE
-TBMM KURDUĞU
DÜZENLİ ORDU**

**KAPANIŞ
MUDANYA ATEŞ
ANT.**

MİLLİ MÜCADELE MUHAREBELER DÖNEMİ

DOĞU CEPHESİ

- ☞ *Ermeni ve Gürcüler.*
- ☞ *Kazım Karabekir'in komuta ettiği Osmanlı'dan kalan **15. Kolordu** savaşmıştı*

GÜNEY CEPHESİ

- ☞ *Fransız ve Ermeni Çeteleri.*
- ☞ *Yalnızca **Kuvay-i Milliye** savaşmıştır.*

BATI CEPHESİ

- ☞ *İngiltere'nin desteklediği Yunanlar.*
- ☞ ***Kuvay-i Milliye, 15. Kolordu** ve TBMM'ye ait olan **Düzenli Ordu** savaşmıştır.*

DOĞU CEPHESİ

- ➔ *Ermeni ve Gürcülerle mücadele edilmiştir.*
- ➔ *Osmanlı'dan kalma **XV. Kolordu Komutanlığı***
- ➔ *Kazım Karabekir;*
Yetimler Babası, Şark Fatihi
- ➔ *Kazım Karabekir yaptığı Kars (Doğu) Harekatı ile Kars, Sarıkamış, Iğdır ve Gümrü Ermenilerden geri alındı.*

Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920)

⇒ *Aras Nehri ve Çıldır Gölü sınır olacak.*

⇒ *Ermenistan Sevr'i tanımayacak.*

⇒ *Ermenistan Misak-ı Milli'yi tanıyacak.*

⇒ *TBMM ve Misak-ı Milli'yi tanıyan ilk devlet **ERMENİSTAN** olmuştur.*

⇒ *Ermenistan Sevr'i tanımayan ilk devlet olmuştur.*

⇒ *İlk kez uluslararası bir antlaşmada **TÜRKİYE** adına yer almıştır*

⇒ ***Doğu cephesi** kapanmış, buradaki askeri birlikler batı cephesine aktarılmıştır.*

⇒ *Doğu sınırimız büyük ölçüde ilk kez çizilmiştir.*

☞ *Doğudaki karışıklığı fırsat bilen Gürcüler Artvin, Batum ve Ardahan'ı ele geçirmişlerdir.*

☞ *Düzenlenen **Pasof Harekatı** sonrası Gürcistan ile **Batum Ant.** imzalanmıştır. Bu antlaşma ile, Artvin, Batum, Ardahan Türkiye'ye bırakılmıştır.*

☞ *Ankara'da büyük elçilik açan ilk devlet **GÜRCİSTAN***

HAP BİLGİ: Doğu sınırimızın çizilmesine etki eden antlaşmalar;

Şifremiz: **G**azi **B**aşkomutan **M**ustafa **K**emal

- ☞ **G**ümrü Antlaşması (3 Aralık 1920)
- ☞ **B**atum Antlaşması (23 Şubat 1921)
- ☞ **M**oskova Antlaşması (16 Mart 1921)
- ☞ **K**ars Antlaşması (13 Ekim 1921)

GÜNEY CEPHESİ

- Fransa ve Ermeni çeteleri ile mücadele edilmiştir.
- Yalnızca Kuvay-ı Milliye savaşmıştır.
- Bu bölgede Milli Mücadelenin ilk direniş kurşunu 19 Aralık 1918'de Hatay'ın **Dörtyol** ilçesinde Karakese köyünde Kara Mehmet Çavuş tarafından atılmıştır.
- Maraş savunmasında;** Sütçü İmam ve Rıdvan Hoca "**Kalesinde Türk bayrağı dalgalanmayan esir bir memlekette cuma namazı kılınamaz**" sözlerini söylemiştir.
- Antep savunmasında;** Şahin Bey, Kılıç Ali.
- Urfa savunmasında;** Ali Saip Bey (Ursavaş soyadı)
- Adana savunmasında;** Karaisalı Müftüsü Mehmet Hoca, İbrahim Bey, Yüzbaşı Osman.

ŞAHİN BEY

Antep'e 1921'de **GAZİ** unvanı verilmiştir. 2008'de **İstiklal Madalyası** verilmiştir.

ALİ SAİP BEY

Urfa'ya 1984'de **ŞANLI** unvanı verilmiştir. 2016'da **İstiklal Madalyası** verilmiştir.

SÜTÇÜ İMAM

Maraş'a 1973'te **KAHRAMAN** unvanı verilmiştir. 1925'te **İstiklal Madalyası** verilmiştir.

İSTİKLAL YOLU

ŞERİFE BACI

ŞEHİR	UNVAN
☞ Antep	1921 - GAZİ
☞ Maraş	1973 - KAHRAMAN
☞ Urfa	1984 - ŞANLI

İSTİKLAL MADALYASI ALANLAR

☞ 1924 - İnebolu
☞ 1925 - Maraş
☞ 2008 - Antep
☞ 2016 - Urfa

HAP BİLGİ:

- ☞ Kurtuluş Savaşı süresince **İngiltere** ve **İtalya** ile silahlı mücadele yaşanmamıştır.
- ☞ **Doğu ve Güney Cepheleri'nde** TBMM'nin kurduğu düzenli ordu savaşmamıştır.

BATI CEPHESİ

İngiltere'nin desteğini alan Yunanistan ile savaşılmıştır.

Batı Cephesinde üç farklı ordu ile mücadele sürdürülmüştür.

⇒ Ali Fuat Cebesoy komutasındaki Kuvay-ı Milliye

⇒ Doğu Cephesinden gelen XV. Kolordu

⇒ TBMM'nin kurduğu Düzenli Ordu (8 Kasım 1920)

Kuvay-i Milliye ilk kez **Ayvalık**'ta **Ali Çetinkaya** öncülüğünde kurulmuştur.

Gediz Taarruzu ve Hamidiye Savaşı kaybedilince, Kuvay-i Milliye yerine düzenli ordu kuruldu (8 Kasım 1920)

Batı Cephesi güney ve kuzey olarak ikiye ayrılmıştır. Cephenin güneyine **Refet Bele**, kuzeyine ise **İsmet İnönü** atanmıştır.

Batı Cephesindeki Yunan Saldırılarının Sebepleri:

- ⇒ *Megola İdeayı gerçekleştirmek*
- ⇒ *Ankara'yı ele geçirerek TBMM'yi dağıtmak.*
- ⇒ *Batı Anadolu'ya hakim olmak.*
- ⇒ *Çerkez Ethem İsyanı'nın oluşturduğu karışıklıktan yararlanmak.*
- ⇒ *İşgalci devletlerinin güvenini kazanmak.*
- ⇒ *Sevr'i TBMM'ye zorla kabul ettirmek.*

HAP BİLGİ: Yunanlılar I. İnönü Savaşı'na **Taarruz-u Keşif** adını vermişlerdir.

I. İNÖNÜ MUHAREBESİ (6-10 Ocak 1920)

- ➔ Düzenli ordunun ilk savaşı ve ilk zaferidir. 😊
- ➔ Yunanlara karşı yapılan ilk savunma savaşıdır.
- ➔ Meclise ve düzenli orduya halkın güveni artmış, düzenli orduya katılım hızlanmıştır.
- ➔ İsmet İnönü'nün rütbesi albaylıktan generalliğe yükselmiştir.
- ➔ Savaşın sonuçları için şifremiz: **MİLAT**

👉 HAP BİLGİLER 👉

- 1. İnönü Savaşı sonuçları;

✍ Moskova Ant

✍ İstiklal Marşı

✍ Londra Konferansı

✍ Afgan Dostluk Ant

✍ Teşkilat-ı Esasiye

- TBMM'yi tanıyan ilk batılı büyük devlet **Sovyet Rusya**, ilk islam devleti ise **Afganistan** olmuştur.
- İtilâf devletleri TBMM'yi ilk kez hukuken **Londra Konferansında** tanımıştır.
- Yeni Türk devletinin ilk anayasası **Teşkilat-ı Esasiye(1921) Anayasasıdır**.
- Düzenli ordunun ilk zaferidir.

Londra Konferansı (23 Şubat- 12 Mart 1921)

⇒ İtalya'nın arabulucuğu ve daveti üzerine TBMM direk davet edilmiştir.

Toplanma Amacı:

- ⇒ **Yunanlara zaman kazandırmak**
- ⇒ **Sevr'i masada kabul ettirmek**

Neden İki hükümeti birlikte çağırdılar?

Fikir ayrılıklarından yararlanmak

Osmanlı Devleti: Sadrazam Tevfik Paşa

TBMM: Dış işleri Bakanı Bekir Sami Bey

Mustafa Kemal neden direk davet istedi?

- ⇒ Misak-i Milli'yi dünyaya tanıtmak***
- ⇒ Barış yanlısı olduğunu göstermek***

Konferansın Önemi: İtilaf devletleri TBMM'yi ilk kez hukukun tanımıştır.

- ☞ Konferanstan herhangi bir olumlu sonuç çıkmamıştır.***
- ☞ Bekir sami Bey'in esir değişimi konusunda imzaladığı antlaşmalar Misak-i Milli'ye aykırı olduğu gerekçesi ile kabul edilmemiş ve görevinden alınmıştır. Yerine Dış İşleri Bakanı **Yusuf Kemal Tengirşenk** olmuştur.***

Yusuf Kemal Tengirşenk

HAP BİLGİ: 1 Mart 1921 Dostluk Ant. İle;

☞ *TBMM'yi tanıyan ilk İslam devleti*

AFGANİSTAN

☞ *Ankara'da büyük elçilik açan ilk
İslam devleti*

AFGANİSTAN

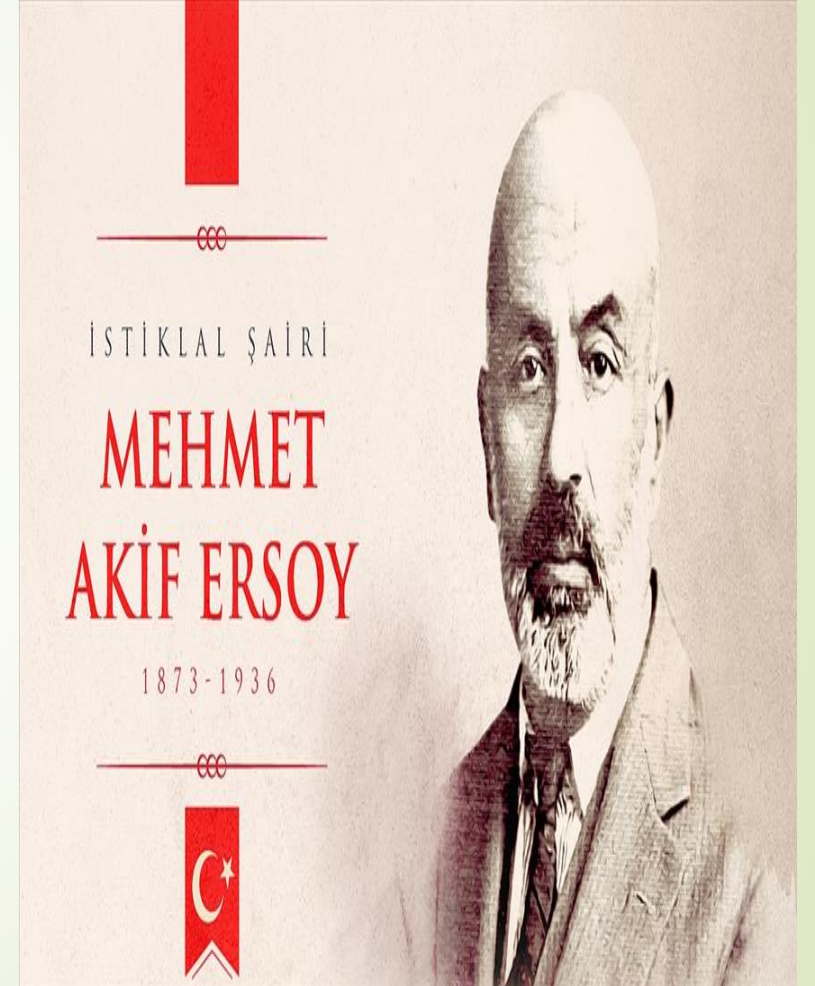
☞ *Afganistan'a giden ilk elçi*

Medine Müdafaasını yapan **FAHRETTİN PAŞA**

İstiklal Marşı (12 Mart 1921)

- ➔ Mehmet Akif Ersoy kaleme almıştır.
- ➔ Taceddin Dergahında yazmıştır.
- ➔ 1921'de **I. İnönü Savaşı sonrası** Maarif Bakanlığının düzenlediği yarışmada 724 şiir arasından seçilmiştir.
- ➔ **Türk ordusuna** ithafen yazılmıştır.
- ➔ TBMM'de Maarif Bakanı **Hamdullah Suphi Tanrıöver** tarafından ilk kez **II. İnönü Savaşı sonrası** okunmuş ve kabul edilmiştir.
- ➔ İlk kez **Hakimiyet-i Milliye** Gazetesi ve **Sebilurreşad** dergisinde yayımlanmıştır.
- ➔ İlk kez **1982 Anayasası'**nda yer almıştır.
- ➔ 1924-30 arasında kullanılan ilk bestesi **Ali Rifat Çağatay'a**, günümüzde kullandığımız bestesi ise **Osman Zeki Üngör'e** aittir.
- ➔ Mehmet Akif Ersoy yarışma ödülünü **Darül Mesai** (Ordu dikim evine) bağışlamıştır.

Moskova Antlaşması (16 Mart 1921)

- ☞ **TBMM** ile **SSCB** arasında imzalanmıştır.
- ☞ TBMM adına Dışişleri Bakanı **Yusuf Kemal Tengirşenk**, Moskova Büyükelçisi **Ali Fuat Cebesoy** ve Dr. **Rıza Nur** katılmıştır.

Antlaşmanın İmzalanma Sebepleri:

⇒ TBMM'nin kazandığı askeri başarılar.

⇒ İki devletin de itilafları düşman olarak kabul etmesi.

⇒ Her iki devletinde sınırları koruma ihtiyacı.

⇒ TBMM'nin Sovyet Rusya'nın desteğine ihtiyaç duyması.

⇒ Sovyet Rusya'nın yeni rejimini yayma düşüncesi.

⇒ İnönü zaferi sonrası TBMM'nin Londra Konferansı'na davet edilmesi.

⇒ Mustafa Kemal'in diplomatik çalışmaları

⇒ Sovyet Rusya'nın yeni rejimiyle TBMM'nin halkçı devlet politikası arasındaki benzerlikler.

Maddeleri:

1. İki taraftan birinin tanımadığı bir antlaşmayı diğeri de tanımayacak.

Yorum: İki devlet ortak hareket etme kararı almıştır. Sovyet Rusya Sevr'i tanımamıştır.

2. Çarlık Rusya ve Osmanlı arasında imzalanan bütün antlaşmalar geçersiz sayılacak.

Yorum: Her iki devlet eski rejimlerini yok saymıştır. (Çarlık Rusya X Osmanlı)

3. Sovyet Rusya Misak-i Milli'yi tanıyacak.

Yorum: Misak-i Milli'yi tanıyan ilk Avrupa devleti Sovyet Rusya olmuştur.

4. Kapitülasyonların kaldırılmasını Sovyet Rusya kabul edecek.

Yorum: Kapitülasyonlardan vazgeçen ilk devlet Sovyet Rusya olmuştur.

5. İki devlet arasında ekonomik ve siyasi iş birliği antlaşmaları yapılacak.

6. Boğazlar ile ilgili Karadeniz'e kıyısı olan devletlerle görüşülerek ortak karar verilecek, ancak alınan karar bağımsızlığa aykırı olmayacak.

7. Her iki taraf elindeki esirleri serbest bırakacak.

8. **Batum** Gürcistan'a verilmesi koşulu ile Sovyet Rusya Ermenistan ve Gürcistan ile imzalanan antlaşmaları tanıyacak.

Yorum: Misak-i Milliden ilk taviz verilmiştir. Neden; Sovyet Rusya'nın desteğine ihtiyacımız var, muhtacız...

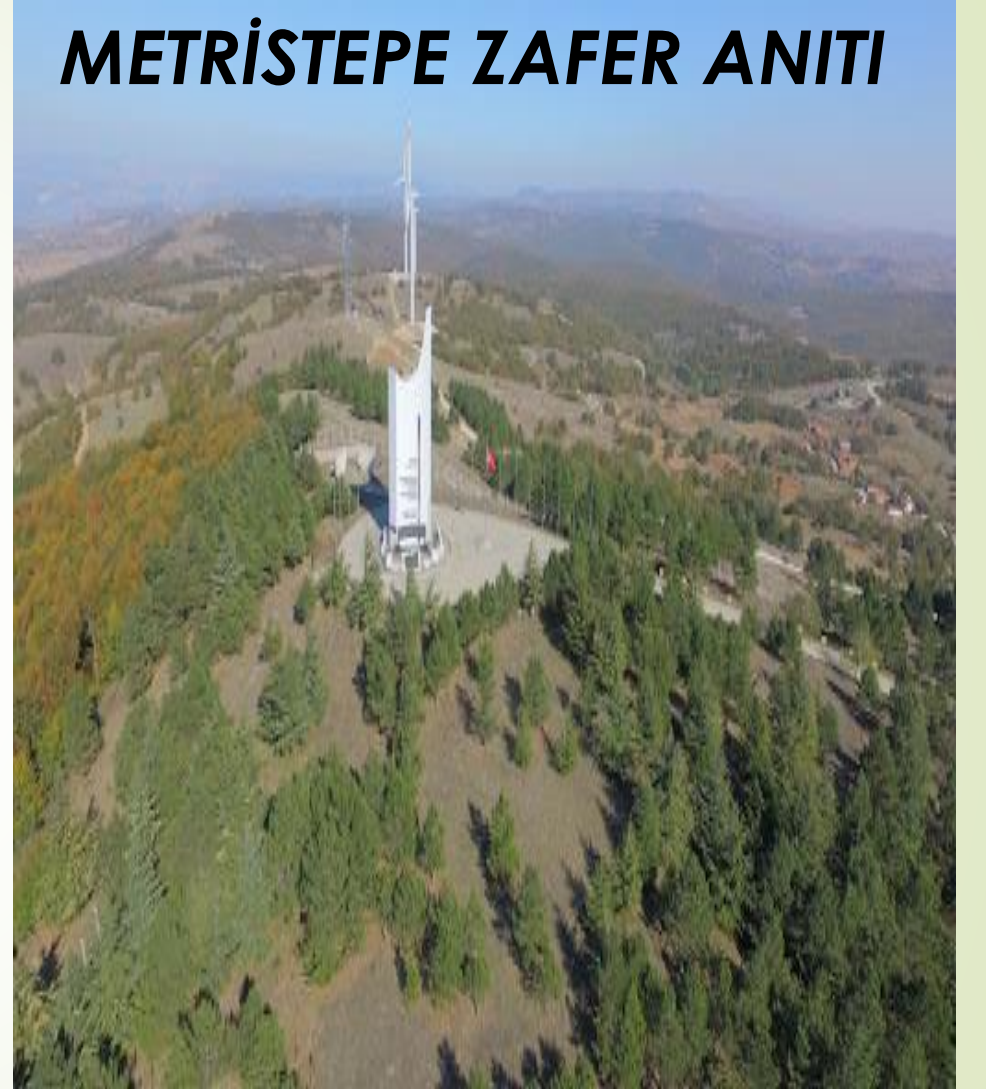
II. İNÖNÜ MUHAREBESİ

(23 Mart-1 Nisan 1921)

- ➔ Yunanlılar bu savaş döneminde TBMM'nin **Koçgiri ve Pontus Rum** isyanları ile uğraşmasını fırsat bilerek saldırıya geçmiştir.
- ➔ Bu savaşta İsmet İnönü'nün savaşın gidişatını takip ettiği bölgenin adı **Metristepe**

METRİSTEPE ZAFER ANITI

Savaşın Sonuçları:

⇒ Düzenli ordunun Yunanlar'a karşı ikinci zaferidir.

⇒ Meclis ve orduya güven artmıştır.

⇒ Milli Savunma Bakanı

Fevzi Çakmak 'a Orgenerallik rütbesi verilmiştir.

⇒ Mustafa Kemal İsmet İnönü'ye telgraf çekerek "**Siz orada yalnız düşmanı değil, Türk milletinin makus talihini de yendiniz**" sözünü söylemiştir.

II. İNÖNÜ SAVAŞI SONUÇLARI

PIR.İTARİH

 Fransa Zonguldaktan çekildi

 İtalya Anadolu'yu boşaltma kararı aldı

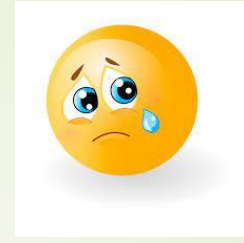
 Fransa Ankaraya barış teklifi sundu

 İngiltere Türk esirleri serbest bıraktı

HAP BİLGİ: II. İnönü zaferi sonrası geri çekilen Yunan ordusuna Türk ordusu **Aslıhanlar-Dumlupınar** Muharebelerinde taarruz girişiminde bulunmuş ancak başarılı olamamıştır (**Ordu henüz taarruza hazır değil**). Bu olay sonrası **Refet Bele** görevden alınmış batı cephesi birleştirilmiştir.

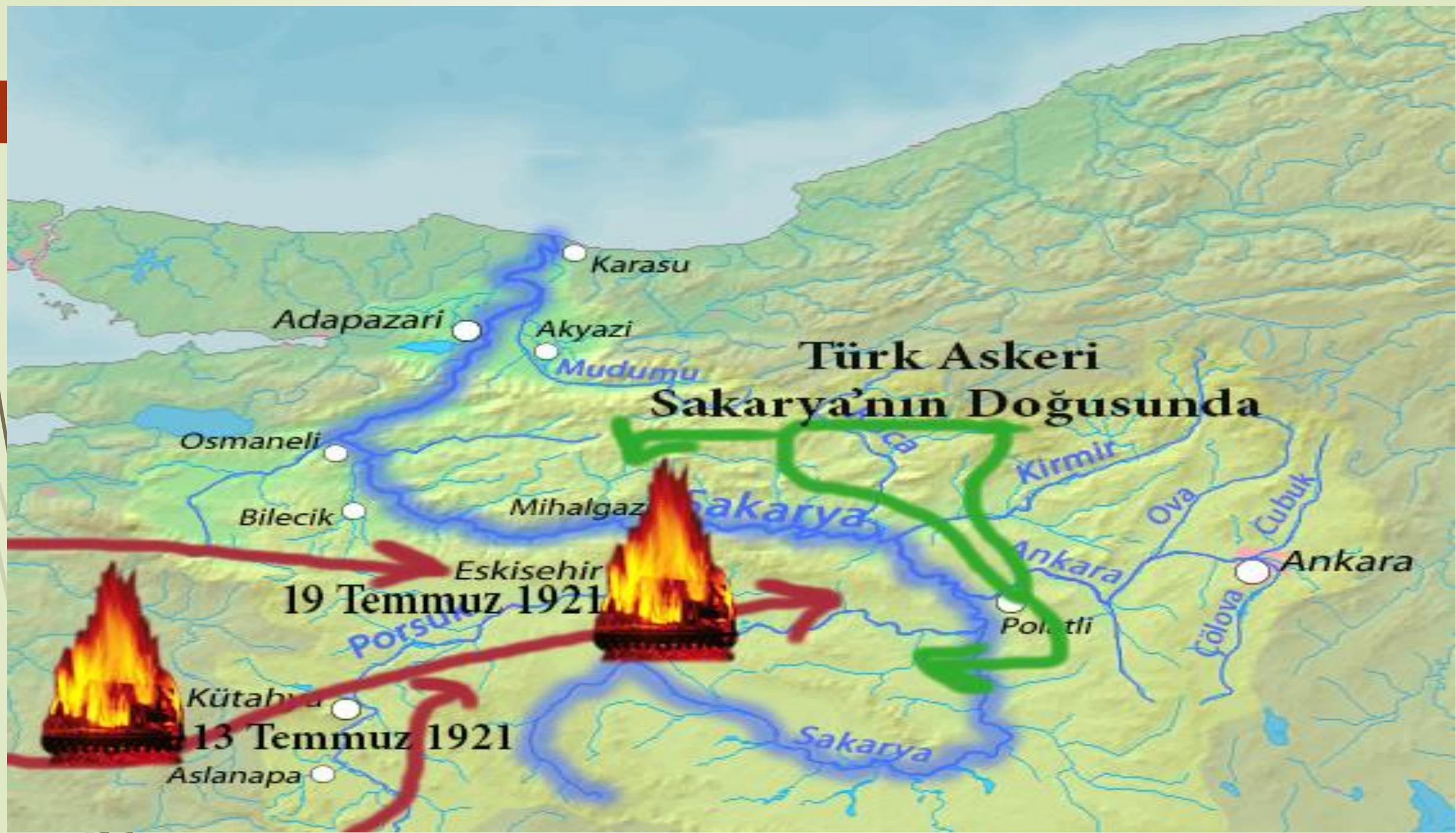

ESKİŞEHİR-KÜTAHYA MUHAREBELERİ (10-24 Temmuz 1921)

- ➡ Yunanlar Ankara'nın Polatlı ilçesine kadar ilerlemiş, Afyon, Eskişehir ve Kütahya Yunan işgali altına girmiştir.
- ➡ Mustafa Kemal daha iyi bir savunma hattı oluşturmak ve ordunun kayıplarını azaltmak için Türk ordusunun **"Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesi"** emrini vermiştir.

Savaşın Sonuçları

- ⇒ Meclise ve orduya güven sarsılmıştır.
- ⇒ Düzenli ordunun ilk ve son **yenilgisidir.**
- ⇒ Kuvayımillie'ye geri dönülmesi gündeme gelmiştir.
- ⇒ Mustafa Kemal'e karşı muhalefet artmıştır.
- ⇒ İtalya Anadolu'yu boşaltma fikrinden vazgeçmiştir.
- ⇒ Fransa TBMM'ye sunduğu barış teklifini geri çekmiştir.
- ⇒ 5 Ağustos 1921'de **Başkomutanlık Yasası** ile Meclise ait tüm yetkiler üç aylığına Mustafa Kemal'e verilmiştir.

Yorum: Amaç, Olağanüstü dönemde hızlı karar alıp uygulamak

⇒Başkomutanlık Yasası ile Mustafa Kemal Amasya Genelgesi sonrası bıraktığı askerlik mesleğine geri dönüş yapmıştır.

⇒Bu savaş devam ederken 16-21 Temmuz 1921'de Ankara'da Mustafa Kemal'inde katıldığı **I. Maarif Kongresi** toplanmıştır.

Yorum: Yalnızca cephede değil, eğitim alanında da mücadeleye yapılmıştır.

⇒Sakarya Savaşı öncesi Mustafa Kemal ordununun eksik ihtiyaçlarını tamamlamak amacıyla **Tekalif-i Milliye Emirleri** yayımlamıştır.

HAP BİLGİ: Tekalif-i Milliye Emirleri;

☞ *Topyekün Seferberliğin açıkça göstergesidir.*

☞ *Bu emirleri TBMM değil, Başkomutanlık yetkisini kullanan Mustafa Kemal çıkarmıştır.*

☞ *Mustafa Kemal'in **yasama** yetkisini kullandığının kanıtıdır.*

☞ *Tekalif-i Milliye Emirleri ile ilgili sorularda şu noktaya dikkat etmek gerekir. Bu emirler Eskişehir-Kütahya Savaşı'ndan **sonra**, Sakarya Meydan Savaşı'ndan **önce** yayımlanmıştır.*

Эта картина изображает жизнь в традиционной деревне в Турции. На переднем плане женщина в красной юбке и белом платке с цветным головным убором стоит рядом с темной лошадью. Рядом с ней женщина в синем платье и желтом платке держит в руках что-то маленькое. Мальчик в коричневом жилете и серых штанах стоит рядом, держа синий мешок. В заднем плане несколько человек заняты различными делами: кто-то работает за столами, кто-то несет пачки на голове, а один человек управляет машиной. Сцена задана пейзажем с горами и голубым небом. Картина богата деталями, показывая различные виды одежды, головные уборы и инструменты.

SAKARYA MEYDAN MUHAREBESİ

(23 Ağustos-13 Eylül 1921)

- ➔ *Düzenli ordunun Yunanlara karşı son savunma savaşıdır.*
- ➔ *Mustafa Kemal'in Başkomutan olarak katıldığı ilk savaşıdır.*
- ➔ *Bu savaşta Mustafa Kemal "**Hatt-ı müdafaa yoktur, sath-ı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz**"* diyerek ilk kez yüzeysel savaş taktiğini uygulamıştır.
- ➔ *22 gün 22 gece süren savaşın sonucunda Türk ordusu zafer kazanmıştır.*

HAP BİLGİLER

Hangi savaş hangi tepede yapıldı.

**İnönü Savaşları   **METRİS
TEPE****

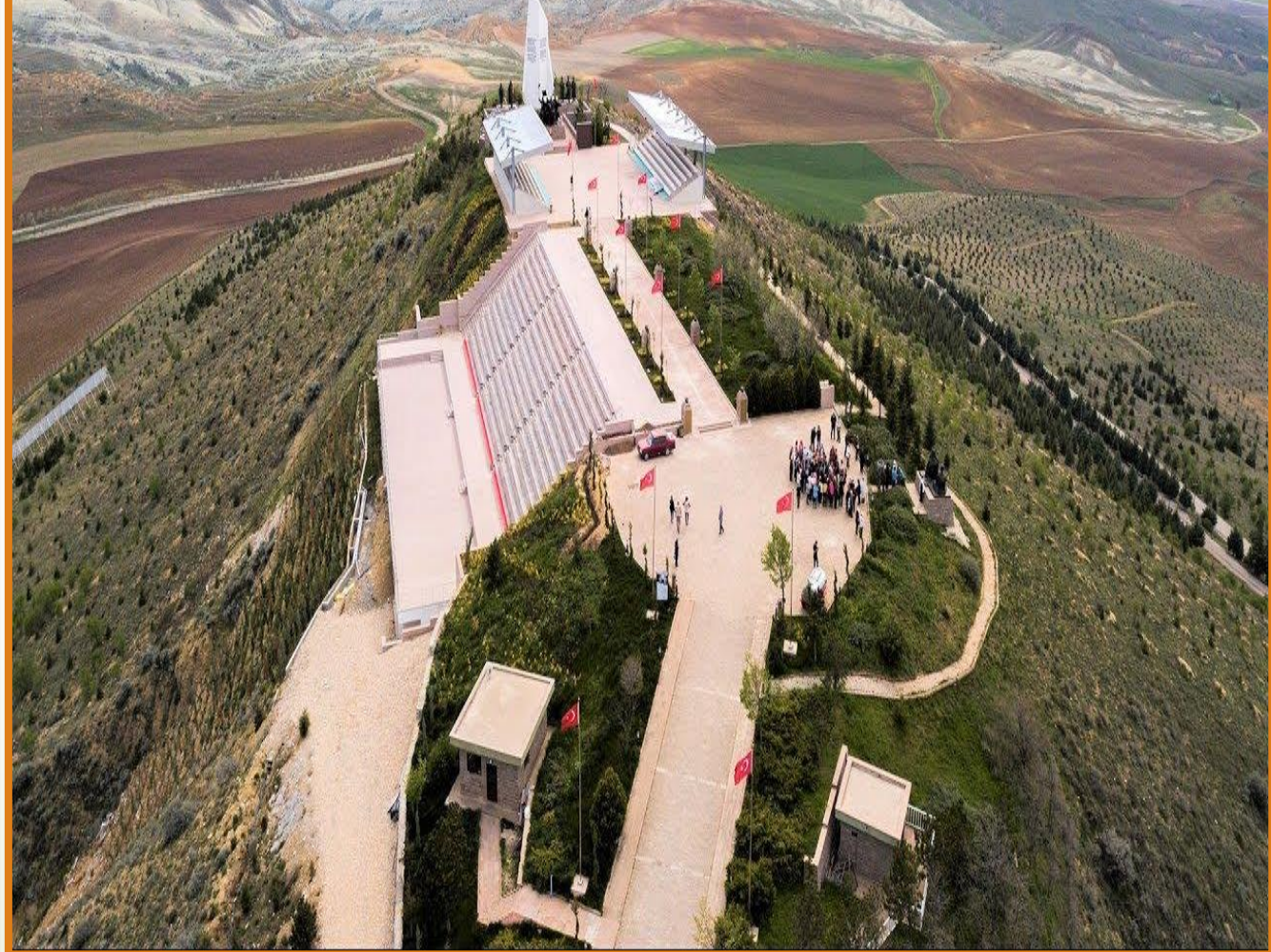
**Sakarya Savaşı   **DUA
TEPE****

**Büyük Taarruz   **KOCA
TEPE****

POLATLI DUATEPE ŞEHİTLİK ANITI

Savaşın Sonuçları:

- ⇒ Yunan ordusunun geri çekilişi başlamıştır.
- ⇒ Türklerin 1683 II. Viyana Kuşatması'ndan itibaren süren geri çekilişi sona bulmuş, Türk ordusu taarruza geçmiştir.
- ⇒ Meclise ve düzenli orduya olan güven artmıştır.
- ⇒ Mustafa Kemal'e **Gazilik ve Mareşallik** verilmiştir.
- ⇒ İngiltere ile esir değişimi antlaşması imzalanmıştır.
- ⇒ İtilaf Devletlerinin TBMM'ye sunduğu ateşkes önerileri ordumuzun İtilaf denetçileri tarafından denetlenmesi kararı bağımsızlığımıza aykırı olduğu için reddedilmiştir.
- ⇒ İtilaf Devletlerinin barış önerisi diye **Paris Mukarreatı** TBMM'ye sunmuş ancak bu teklif Sevr'in yumuşatılmış bir hâli olduğu için reddedilmiştir.
- ⇒ İtalya Anadolu'yu tamamen boşaltmıştır.
- ⇒ Ukrayna ile **Dostluk Antlaşması** imzalanmıştır.

HAP BİLGİ:

- ➔ *Mustafa Kemal Sakarya Savaşı için **Melhame-i Kübra (Büyük Kanlı Savaş)** tabirini kullanmıştır.*
- ➔ *350 subay şehit olduğu için bu savaşa **Zabitler (Subaylar) Savaşı** adı verilmiştir.*
- ➔ *Sakarya Meydan Savaşı'nda çatışmaların en yoğun yaşandığı mevkiye **DUA TEPE** denilmiştir.*
- ➔ *İtilaf Devletleri I. İnönü, Sakarya ve Büyük Taarruz savaşları sonucunda TBMM'yi barış teklifinde bulunmuşlardır.*

Kars Antlaşması (13 Ekim 1921)

- ☞ TBMM ile Kafkas Cumhuriyetleri (**Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan**) arasında imzalanmıştır.
- ☞ Kazım Karabekir imzalamıştır. →
- ☞ Doğu sınırı kesin olarak çizilmiştir.

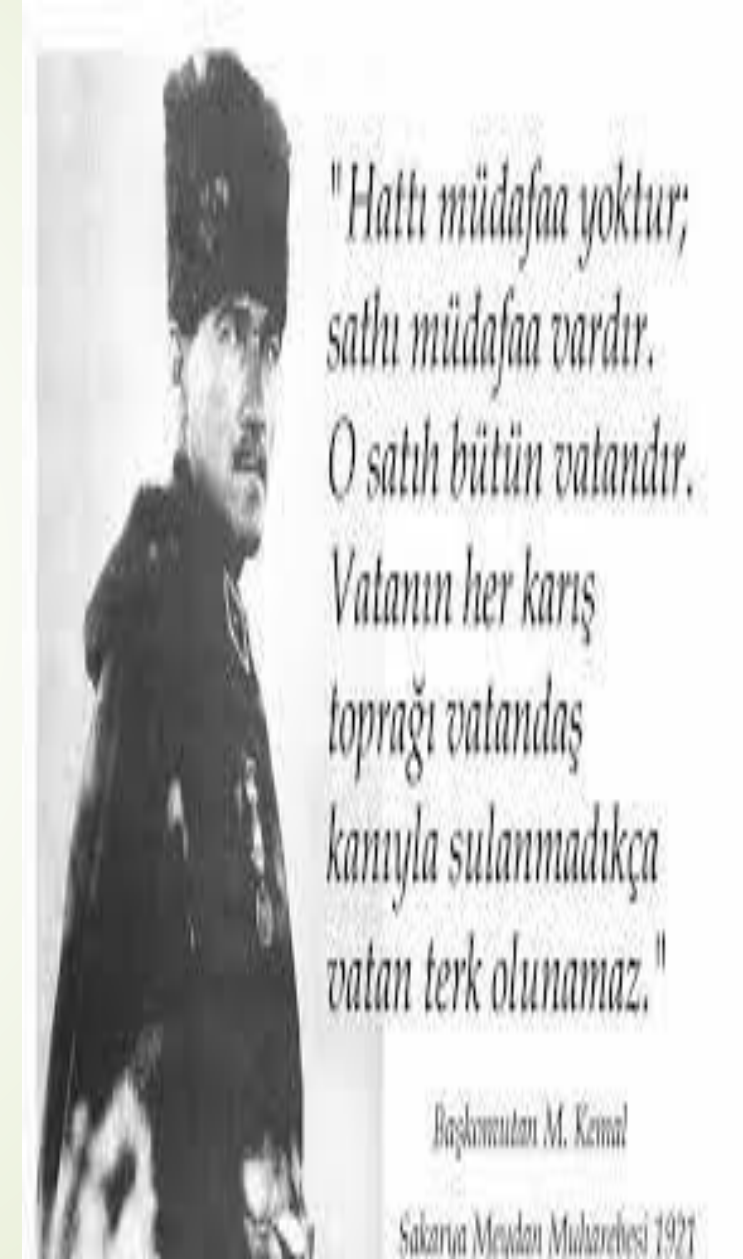
Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921)

- ☞ TBMM ile **Fransa** arasında imzalanmıştır.
- ☞ TBMM adına Dışişleri Bakanı **Yusuf Kemal Tengirşenk** imzalamıştır.
- ☞ Hatay'ın kaybedilmesi ile Misak-i Milli'den **ikinci** taviz verilmiştir.
- ☞ Bu antlaşma ile TBMM ve Misak-i Milli'yi tanıyan ilk itilaf devleti **Fransa** olmuştur.
- ☞ İtilaf devletleri arasında görüş ayrılıkları artmıştır.
- ☞ **Güney Cephesi** bu antlaşma ile kapanmıştır.

HAP BİLGİ: TBMM'yi tanıyan ilk devletler

şifremiz: **SEFA**

- 👉 **S**ovyet Rusya: İlk büyük Avrupa devleti
- 👉 **E**rmenistan: İlk devlet
- 👉 **F**ransa: İlk itilaf devleti
- 👉 **A**fganistan: İlk islam devleti

BAŞKOMUTANLIK MEYDAN MUHAREBESİ (BÜYÜK TAARRUZ) (26 Ağustos-18 Eylül 1922)

- ➔ Anadolu'yu tamamen Yunan işgalinden kurtarmak amacıyla yapılan taarruz savaşıdır.
- ➔ Bu savaşa "**Rum Sındığı Savaşı**" ve "**Yurt kurtaran Savaşı**" gibi isimlerde verilmiştir.

Taarruz İçin Yapılan Hazırlıklar:

- *Başkomutanlık yetkisi süresiz olarak uzatıldı.*
- *Ordunun silah ve cephane eksikliği giderilmeye çalışıldı.*
- *Tekalif-i Milliye Emirleri tamamen uygulandı.*
- *Düzenli orduya taarruz eğitimi verildi, subaylar yetiştirildi.*
- *İtalya ve Fransa'nın bıraktığı silahlar toplandı.*

Savaşın Gelişimi

- ☞ 26 Ağustos'ta Afyon Kocatepe'den taarruz başlamıştır. 30 Ağustos 1922 de Dumlupınar mevkinde kazanılan **Başkomutanlık Meydan Savaşı'nda** Başkomutan Mustafa Kemal "**Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!**" emrini vermesiyle Yunan ordusu imha edilmiş,
- ☞ Yunan General **Trikopis** esir alınmıştır.

Mareşal FEVZİ ÇAKMAK

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk Genelkurmay Başkanı

Hayatının büyük bir kısmını savaş meydanlarında geçirdi. Bir kahraman olarak tarihe geçen Mareşal Fevzi Çakmak'ın vefatının üzerinden 69 yıl geçti.

TRT HABER

www.trthaber.com

1876
12 Ocak'ta **İstanbul'da** dünyaya geldi.

1893
Kuleli Askeri Lisesini ikincilikle bitirdi.

1898
Kurmay yüzbaşı olarak Harp Akademisinden mezun oldu. Genelkurmay Başkanlığı Karargahına atandı.

1914
Birinci Dünya Savaşı'na ve Çanakkale Savaşı'na katıldı. **Anafartalar Grup Komutanlığına** Mustafa Kemal'den sonra vekaleten baktı.

1918-1919
Genelkurmay Başkanlığına atandı, **İtilaf Devletleri'nin** baskısıyla uzaklaştırıldı.

1920
Milli Savunma Bakanlığına ve Bakanlar Kurulu **Başkan Vekilliğine** seçildi. 27 Mayıs'ta askerlikten uzaklaştırılmasına, **nişan ve madalyalarının** geri alınmasına karar verildi.

1922
TBMM tarafından **Mareşalliğe** terfi ettirildi.

1921-1924
Erkan-ı Harbiye-i Umumiye **Vekilliği** görevini üstlendi.

1924-1944
Genelkurmay Başkanlığı görevini sürdürdü.

1950
10 Nisan'da hayatını kaybetti.

HAP BİLGİ: Fevzi Çakmak II. İnönü Savaşı sonrası **Orgeneral**, Büyük Taarruz Savaşı sonrası ise **Mareşal** rütbesi almıştır.

Savaşın Sonuçları:

- ⇒ Cepheden kazanılan başarılar sonucunda Afyon, Kütahya, Uşak, Eskişehir, Manisa ve 9 Eylül'de İzmir Yunan işgalinden temizlenmiştir.
- ⇒ Milli Mücadele'nin askeri safhası sona ermiştir.
- ⇒ Fevzi Çakmak Paşa'ya **Mareşal** rütbesi verilmiştir.
- ⇒ Tekalif-i Milliye Emirlerinin kapsamlı olarak asıl faydası bu savaşta olmuştur.
- ⇒ Kazanılan askeri başarılar sonrası işgalci devletler ateşkes teklifi sonrası **Mudanya Ateşkes Antlaşması** imzalanmıştır.

HAP BİLGİ:

- ➔ 30 Ağustos ilk kez 1923'te Maraş, İzmir, Denizli gibi şehirlerde kutlanmış, 1935 yılında ise resmi olarak **Zafer Bayramı** ilan edilmiştir.
- ➔ Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nin idare ve komuta edildiği bölgeye **KOCATEPE** denilmiştir.
- ➔ 57. Alay Komutanı **Albay Reşat Bey**, Mustafa Kemal'e almak için söz verdiği Çiğiltepe'yi alamayınca intihar etmiştir.
- ➔ **Alemdar** Milli Mücadele'de başarılı olan tek Türk gemisidir.

Mudanya Ateşkes Antlaşması (11 Ekim 1922)

İNGİLTERE	General Harrington
FRANSA	General Charrpy
İTALYA	General Monbelli
TBMM	İsmet İnönü Paşa
YUNANİSTAN	General Mazarakis(gemide)

TARİHTE BUGÜN

11 Ekim 1922

Mudanya Ateşkes Anlaşması

Büyük Taarruz'un zaferle sona ermesinin ardından İtilaf Devletleri ateşkes teklifinde bulundu ve Türkiye ile İngiltere, Fransa ve İtalya arasında imzalandı. Bu tarihi antlaşmayla, Milli Mücadele'nin askeri safhası sona erdi. Askeri zaferin ardından TBMM siyasi bir zafer de kazanmış oldu.

sosyalbilgiler.biz

-
- ☞ *TBMM adına İnönü Savaşlarındaki başarısından dolayı **İsmet İnönü** katılmıştır.*
 - ☞ *Yunanistan'ı görüşmelerde İngiltere temsil etmiştir. **Bu antlaşmanın imzalanmasındaki en önemli etkenler;***
 - ⇒ *Yunan ordusunun yenilgiye uğratılması.*
 - ⇒ *Türk ordusunun İstanbul, Boğazlar ve Doğu Trakya'ya doğru ilerlemesi.*
 - ⇒ *İngiltere'nin Anadolu'da yalnız kalması.*
 - ⇒ *İngiltere'nin Türk ordusu ile tek başına savaşı göze alamaması.*

Maddeleri:

☞ **Türk-Yunan Savaşı sona erecek.**

Yorum: Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası bitti, diplomatik safha başladı.

☞ Yunanlar'ın 15 gün içerisinde Doğu Trakya'yı boşaltmasının ardından İtilaf devletleri 30 gün içinde bölgeyi TBMM'ye teslim edecek.

Yorum: Doğu Trakya savaştan geri alınmıştır.

☞ Doğu Trakya'da güvenliğin sağlanması için **REFET BELE** komutasında 8000 Türk jandarması gönderilecek.

☞ Kalıcı barış imzalanıncaya kadar Türk ordusu Çanakkale-Kocaeli hattını geçmeyecek.

☞ Boğazlar ve İstanbul'un yönetimi TBMM'ye bırakılacak, barış antlaşması imzalanıncaya kadar İtilaf devletleri İstanbul'da kalacak.

Yorum: Osmanlı hukuken yok sayılmıştır.

Antlaşma'nın Önemi

- ➔ Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası sona ermiş, **diplomatik safha** başlamıştır.
- ➔ Bu antlaşma Lozan Barışı'na giden yolda TBMM'ye güç katmıştır.
- ➔ **Doğu Trakya, İstanbul ve Boğazlar** savaşmadan geri alınmıştır.
- ➔ İngiltere'de **Lord George** Hükümeti istifa etmişti.
- ➔ İngiltere TBMM'yi resmen tanımıştır.
- ➔ Osmanlı **hukuken** yok sayılmıştır.

HAP BİLGİ: Osmanlı Devleti'nin
sona ermesi şifremiz: **MMS gönder.**

➔ **M**ondros Ateşkes Antlaşması

FİİLEN

➔ **M**udanya Ateşkes Antlaşması

HUKUKEN

➔ **S**altanatın Kaldırılması

RESMEN

SALTANATIN KALDIRILMASI (1 Kasım 1922)

⇒ Saltanatın Kaldırılması kanun teklifini sunan kişi **Dr. Rıza Nur (Maarif Bakanı)**

Saltanatın Kaldırılmasının Sebepleri:

- ⇒ Lozan'a tek başına TBMM'yi göndermek.
- ⇒ Avrupalı devletlerin ikilik çıkarma planlarına engel olmak.
- ⇒ Saltanat rejiminin laikliğe aykırı olması.
- ⇒ Ulusal egemenlik ilkesine aykırı olması.
- ⇒ Devlet yönetimindeki iki başlılığa son vermek.
- ⇒ Osmanlı yönetiminin Milli Mücadeleye karşı olması.

TARİHTE BUGÜN

Saltanatın Kaldırılması

Kişi egemenliğinden millet egemenliğine geçiş için saltanat kaldırıldı. Demokrasi yolunda önemli bir adım atıldı. 622 yıl süren Osmanlı Devleti de resmen sona erdi.

Saltanatın Kaldırılmasınının Sonuçları:

- ⇒ *Bu inkılap ile İtilafların ikilik çıkarma planları başarısız olmuş, Lozan'a tek başına TBMM katılmıştır.*
- ⇒ *Osmanlı Devleti **resmen** sona ermiştir.*
- ⇒ *Sadrazam Tevfik Paşa Hükümeti istifa etmiştir.*
- ⇒ *Laikleşme yolunda siyasi alanda ilk adım atılmıştır.*
- ⇒ *I. TBMM'nin yaptığı **tek inkılap.***
- ⇒ *Ulusal egemenlik ilkesi güçlenmiştir.*
- ⇒ *Cumhuriyet'in ilanına temel oluşmuştur.*
- ⇒ *Devlet yönetimindeki **ikilik** sona ermiştir.*
- ⇒ *Devlet rejimi ve başkanlık sorunu ortaya çıkmıştır.*

HAP BİLGİ:

- ☞ *Son padişah VI. Mehmet (Vahdettin) 17 Kasım 1922'de "**MALAYA**" adlı bir İngiliz zırhlısı ile İstanbul'dan ayrılmıştır.*
- ☞ *TBMM hükümeti Saltanatın kaldırılması sonrası Osmanlı soyundan gelen Abdülmecit Efendi'yi halife ilan etmiştir. Böylece İngiltere'nin Vahdettin'in halifelik gücünü kullanması engellenmiştir.*
- ☞ *1 Kasım günü Rauf Orbay'ın teklifi ile "**Hakimiyet-i Milliye Bayramı**" kabul edilmiştir.*

- ➔ **Konferans tarafsız bölge: *Lozan***
- ➔ **Konferans dili: *Fransızca***
- ➔ **Gözlemci devlet: *ABD***
- ➔ **Boğazlarla ilgili katılanlar: *Sovyet Rusya, Bulgaristan***
- ➔ **Taviz verilmeyecek konular: *Kapitülasyonlar, Ermeni yurdu***
- ➔ **Konferans öncesi önlem: *Saltanatın Kaldırılması***
- ➔ **TBMM Heyeti: Lozan Konferansı'na Dışişleri Bakanı *İsmet İnönü* başkanlığındaki heyette *Hasan Saka, Dr. Rıza Nur, Tevfik Bıyıklıoğlu, Celal Bayar* gibi önemli delegeler yer almıştır.**

Konferansın Kesilmesine Sebep Olan Konular

➔ **Ermeni Devleti**

➔ **Kapitülasyonlar**

➔ **Dış Borçlar**

➔ **Boğazlar**

➔ **Savaş Tazminatı**

➔ **Musul**

➔ **Konferans'a ara verildiği dönemde TBMM'nin yaptığı bazı faaliyetler;**

- İzmir İktisat Kongresi'nin toplandı.
- 1 Nisan 1923'te seçimler yenilenererek 11 Ağustos 1923'te II. TBMM göreve başladı.
- Ordu Musul için sefer hazırlığına başladı.
- Anadolu yapılması planlanan demiryolları yatırımları için ABD şirketlerine teşvikler içeren **Chester Projesi** veya **Anadolu Demiryolları Antlaşması** imzalanmış ancak uygulanamamıştır.

1. Sınırlar

- ❏ **Suriye sınırı:** Fransa ile 20 Ekim 1921'de imzalanan Ankara Antlaşması aynen kabul edildi. Misak-i Milli'ye aykırı olarak Hatay kaybedildi.
- ❏ **Irak sınırı:** Musul Sorunundan dolayı çizilemedi. Lozan'da çözülemeyen tek konu Musul Sorunu'dur.
- ❏ **Doğu sınırı:** Gümrü, Batum, Moskova ve Kars Antlaşmalarına göre belirlenmiştir.
- ❏ **Yunanistan ve Bulgaristan sınırı:** Balkan Savaşları sonundaki antlaşmalara göre belirlenen Meriç nehri aynen sınır kabul edildi.

2. Adalar

- ☞ **Gökçeada, Bozcaada ve Tavşan** Türkiye'ye verilmiştir. Geri kalan Ege adalarının tamamı **Yunanistan** 'a bırakılmıştır. Yunanistan Ege adalarının Türkiye'ye yakın olanların silahsızlandırılması şartını kabul etmiştir.
- ☞ Kıbrıs ve Mısır'ın yönetimi **İngiltere** bırakılmıştır.
- ☞ Meis, Rodos ve On iki Ada **İtalya** verilmiştir.

3. Savaş Tazminatı

☞ *Batı Anadolu'da yaptığı tahribatlara karşılık olarak Yunanistan **Karaağaç** ve **Bosnaköy**'ü Türkiye'ye bırakmıştır.*

4. Azınlıklar

☞ *Türkiye'deki azınlıkların tamamı Türk vatandaşı sayılmıştır.*

Yorum: Avrupalı devletlerin iç işlerimize karışmasını engellemek

5. Kapitülasyonlar

- Ekonomik bağımsızlık yolunda önemli bir adım atılmış, kapitülasyonlar kesin olarak kaldırılmıştır.
- Türkiye, 1929 yılına kadar gümrük vergilerinin yükseltilmemesi şartını kabul etmiştir.

6. Yabancı Okullar

- Türkiye'de eğitim veren tüm yabancı okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. Dış Politika döneminde Fransa ile tekrar sorun olacaktır.

7. Nüfus Mübadelesi (Etabli Sorunu)

- ❏ *Batı Trakya'daki Türkler ve İstanbul'daki Rumlar hariç diğer Rum ve Türk vatandaşları karşılıklı yer değiştirilecektir.*
- ❏ *Dış Politika döneminde tekrardan Yunanistan ile sorun olacaktır.*
- ❏ *Batı Trakya Türkleri ve İstanbul Rumları mübadele dışında tutularak **Etabli (yerleşik)** sayılacaktır.*

8. Patrikhane

- ☞ Türkiye Patrikhane'yi sınır dışına çıkarmak istemiş ancak başarılı olamamıştır.
- ☞ Patrikhane'nin din dışı **ekümenlik (evrensel)** dünyevi yetkilerine son verilmiştir. Medeni Kanun bu kararın tamamlayıcısı olmuştur.

9. Dış Borçlar

- ☞ Osmanlı'dan ayrılarak devletler ile Türkiye arasında paylaştırılmıştır. Borçlar Fransız Frangı ve Türk Lirası olarak kağıt para ile ödenecektir.
- ☞ Düyun-u Umumiye İdaresi pasifize edilmiştir.
- ☞ Lozan sonrası Fransa ile tekrar sorun olmuştur. Borçların son taksitini Türkiye 1954 yılında ödemiştir.

10. Boğazlar

- ☞ Boğazlar başkanı Türk olan **uluslararası bir komisyon** tarafından yönetilecektir. Bu komisyonda ABD yer almamıştır.
- ☞ Komisyon başkanı **Vasıf Temel** olmuştur.
- ☞ Türkiye boğazlarda asker bulunduramaz.
- ☞ Ticareti gemilerine serbestlik, savaş gemilerine ise belirli sınırlama getirilmiştir.
- ☞ Lozan'da boğazlarla ilgili alınan kararlar bağımsızlığa aykırıdır.

HAP BİLGİ:

- Lozan'da değişen tek sınırı **YUNANİSTAN** sınırırır.
- Lozan Antlaşması ilk kez **DÜSTUR** Dergisi'nde yayımlanmıştır.
- Lozan ve Mudanya'da yalnızca **TBMM** vardır.

Lozan Barış Antlaşması'nın Önemi

- ➔ *Yeni Türk Devleti'nin bağımsızlığı ve Misak-i Milli tanınmıştır.*
- ➔ *Milli Mücadele tamamen sona ermiştir.*
- ➔ *Ulusların eşitliği prensibine göre imzalanmıştır.*
- ➔ *Günümüzde hala geçerliliği devam etmektedir.*
- ➔ *Dünya'da sömürge altında ezilen milletlere örnek olmuş, evrensel bir antlaşmadır.*
- ➔ *Uluslararası alanda Sevr barış Antlaşması geçersiz kılınmıştır.*
- ➔ *Lozan'da çözülemeyen tek konu **Musul Sorunu** yani **Irak Sınırı**'dir.*
- ➔ ***Şükrü Nail Paşa** Lozan Barışı'ndan 6 hafta sonra İstanbul'u teslim almıştır.*

HAP BİLGİ: Lozan Barış Antlaşması sonrası dış politika döneminde tekrar sorun olan bazı konular;

bazı konular;

☞ Yabancı Okullar

☞ Musul Sorunu (Irak Sınırı)

☞ Dış Borçlar

☞ Boğazlar

☞ Hatay Sorunu

☞ Nüfus Mübadelesi

⇒ Lozan Barış Antlaşması'na görüşmelere katılıp imza atan **I. TBMM**, mecliste kabul edip onaylayan **II. TBMM**'dir.

KAHRAMAN ANADOLU KADINLARI

Nezahat Onbaşı

- ☞ Nezahat Onbaşı
- ☞ Halide Edip Adıvar
- ☞ Tayyar Rahime
- ☞ Gördesli Makbule
- ☞ Şerife Bacı
- ☞ Halime Çavuş
- ☞ Çete Emir Ayşe
- ☞ Hafız Selman İzbeli
- ☞ Kara Fatma
- ☞ Binbaşı Ayşe
- ☞ Nene Hatun (93 Harbi)
- ✓ ALLAH HEPSİNDEN RAZI OLSUN....

Bebem ANASIZ Büyür de
VATANSIZ Büyümez!

3 Aylık Bebeğini Bırakıp Cepheye Savaşa
Katılan NENE Hatun ANAMIZ

BOŞLUK DOLDURMA ALIŞTIRMALARI

- ☞ Kurtuluş Savaşında **doğu, güney ve batı** olmak üzere 3 cephede mücadele edilmiştir.
- ☞ Doğu Cephesi'nde Ermeni ve Gürcüler ile **Kazım Karabekir** komutasındaki XV. Kolordu savaşmıştır.
- ☞ TBMM'yi ve Misak-i Milli'yi tanıyan ilk devlet **Ermenistan**
- ☞ Türkiye adının geçtiği ilk antlaşma **Gümrü Antlaşması**
- ☞ TBMM'nin ilk askeri ve siyasi başarısı **Gümrü Antlaşması**
- ☞ Kurtuluş Savaşı'nda kapanan ilk cephe **Doğu Cephesi**
- ☞ Ankara'da büyük elçilik açan ilk devlet **Gürcistan**
- ☞ Güney Cephesi'nde **Fransa ve Ermeni çeteleri** ile mücadele edilmiştir.
- ☞ Güney Cephesinde yalnızca **Kuvay-ı Milliye** savaşmıştır. Düzenli ordu bu cephede savaşmamıştır.
- ☞ TBMM'yi tanıyan ilk itilaf devleti **Ankara Ant.** ile **Fransa** olmuştur.

- ☞ Ankara Antlaşması ile güney cephesi kapanmış Misak-i Milli'den ikinci taviz olarak **Hatay** kaybedilmiştir.
- ☞ Milli Mücadele'nin ilk direniş kurşunu Hatay'ın **Dörtyol** ilçesinde **Kara Mehmet Çavuş** tarafından atılmıştır.
- ☞ Milli Mücadele'deki kahramanlıktan dolayı TBMM hükümeti tarafından **Maraş, Antep ve Urfa** unvan verilmiştir.
- ☞ Türkiye'de sırasıyla **İnebolu** (1924), **Maraş** (1925), **Antep** (2008) ve **Urfa** (2016) İstiklal madalyası verilmiştir.
- ☞ Batı Cephesinde İngiltere'nin desteklediği **Yunanistan** ile mücadele edilmiştir.
- ☞ Batı Cephesi Kuvay-i Milliye komutanlığına atanan ilk kişi **Ali Fuat Cebesoy** 'dur. **Gediz Taarruzu** başarısız olunca Moskova büyük elçiliğine atanmıştır.

- ☞ TBMM batı cephesinde düzenli orduyu kurarak başına **İsmet İnönü** ve **Refet Bele**'yi atamıştır.
- ☞ Düzenli ordunun Yunanlara karşı ilk savaşı ve zaferi **I. İnönü Savaşı**
- ☞ Bu savaştan sonra **İstiklal Marşı** ve **Teşkilat-ı Esasiye (1921 Anayasası)** kabul edilmiştir.
- ☞ İtilaf devletleri TBMM ilk kez **Londra Konferansı**'na davet ederek tanımıştır.
- ☞ TBMM'yi tanıyan ilk büyük Avrupa devleti **Moskova Antlaşması** ile Sovyet Rusya olmuştur.
- ☞ Moskova Antlaşması ile Misak-i Milli'den ilk taviz olarak **Batum** kaybedilmiştir.
- ☞ TBMM'yi tanıyan ilk islam devleti imzalanan Dostluk Antlaşması ile **Afganistan** olmuştur.
- ☞ II. İnönü Savaşı sonrası **Fevzi Çakmak**'a Orgenerallik rütbesi verilmiştir.

- ☞ Düzenli ordunun ilk ve tek yenilgisi **Kütahya-Eskişehir Savaşı**
- ☞ Bu savaş devam ederken eğitimle ilgili Ankara'da **I. Maarif Kongresi** toplanmıştır.
- ☞ Eskişehir Kütahya Savaşı sonrası **Başkomutanlık Yasası** ile meclisin tüm yetkileri Mustafa Kemal'e bırakılmıştır.
- ☞ Sakarya Savaşı öncesi Mustafa Kemal ordunun ihtiyaçlarını karşılamak için **Tekalif-i Milliye Emirleri** yayımlamıştır.
- ☞ Sakarya Savaşı için **Melhame-i Kübra** ve **Zabitler(Subaylar) Savaşı** gibi tabirler kullanılmıştır. Bu savaştan sonra Mustafa Kemal'e **Gazilik** unvanı ve **Mareşal** rütbesi verilmiştir.
- ☞ Kurtuluş Savaşı'nda başarılı olan tek taarruz savaşı **Başkomutanlık Meydan Savaşı**'dır.
- ☞ 57. Alay Komutanı **Reşat Paşa**, Mustafa Kemal'e almak için söz verdiği Çiğiltepe'yi alamayınca intihar etmiştir.

- ➔ *Mudanya Ateşkes Antlaşması ile Kurtuluş Savaşı'nın askeri safhası sona ermiştir. Osmanlı devleti **hukuken** yok sayılmıştır.*
- ➔ *Saltanatın kaldırılması ile Osmanlı Devleti **resmen** sona ermiştir.*
- ➔ *Saltanatın kaldırılması kanun teklifini meclise sunan kişi **Dr. Rıza Nur***
- ➔ *Lozan Barış Antlaşması'nda çözülemeyen tek konu **Musul(Irak) Sorunu***
- ➔ *Lozan'a görüşmeye giden ve imzalayan **I. TBMM**, mecliste onaylayan **II. TBMM***
- ➔ *Lozan'da taviz verilmeyecek konular **kapitülasyonlar** ve **Ermeni Yurdu***
- ➔ *Lozan Antlaşması ile değişen tek sınır **Yunanistan***

KRONOLOJİK ETKİNLİKLER

- I. Gümrü Antlaşması
- II. Pasof Harekatı
- III. Batum Antlaşması
- IV. Afgan Dostluk Antlaşması

CEVAP: I-II-III-IV

- I. Doğu cephesinin kapanması
- II. Kuvay-i Milliye'nin Kurulması
- III. Ali Fuat Cebesoy'un Batı Cephesi'ne atanması
- IV. Moskova Antlaşması

CEVAP: II-III-IV-I

- I. Ankara antlaşması
- II. İtalya'nın Anadolu'dan çekilme kararı alması
- III. Sakarya Meydan Muharebesi
- IV. Kars Antlaşması

CEVAP: II-III-IV-I

- I. Kütahya Eskişehir Muharebesi
- II. Başkomutanlık Muharebesi
- III. Tekalif-i Milliye Emirleri
- IV. Mudanya Ateşkes Antlaşması

CEVAP: I-III-II-IV

I. Mustafa Kemal' Mareşal rütbesinin verilmesi

II. Başkomutanlık Yasası

III. Boğazların başkanı Türk olan bir komisyona bırakılması

IV. Aslıhanlar Dumlupınar Savaşı

CEVAP: IV-II-I-III

I. İstiklal Marşı'nın Kabulü

II. Teşkilat-ı Esasiye Anayasası

III. Doğu Trakya'nın savaşmadan geri alınması

IV. Antep'e Gazi unvanı verilmesi

CEVAP: II-IV-I-III

I. Başkomutanlık Meydan Muharebesi

II. Kütahya Eskişehir Muharebesi

III. I. İnönü Muharebesi

IV. Sakarya Meydan Muharebesi

CEVAP: III-II-IV-I

I. Londra Konferansı'nın toplanması

II. Saltanatın kaldırılması

III. İzmir'in işgalden kurtulması

IV. Maraş'a İstiklal madalyası verilmesi

CEVAP: I-III-II-IV

2023 KPSS SORUSU

İkinci İnönü Savaşı öncesinde;

I. Londra Konferansı'nın sona ermesi

II. İstiklal Marşı'nın kabul edilmesi

III. Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması

gelişmelerinden hangileri gerçekleşmiştir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Cevap: C

2023 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal'in " milletin makus talihini de yenen komutan" olarak nitelediği Milli M¼cadele D¼nemi subayı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İsmet İnönü
- B) Kazım Karabekir
- C) Fevzi Çakmak
- D) Ali Fuat Cebesoy
- E) Refet Bele

Cevap: A

2023 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal 26 Nisan 1920 tarihinde Amerikalı bir gazeteciye verdiği demeçte, dışarıdan yardım alınamasalar da emperyalistlerin kölelik şartlarını kabul etmeyeceklerini söyledi. "Ayrıca bu bir halk hareketidir, bütün İslam dünyasının yardımına da dayanıyoruz. Sultan İngilizlerin eseridir, Britanya ise bizim düşmanımızdır." dedi.

Mustafa Kemal'in bu açıklamaları çerçevesinde milli mücadelenin stratejisi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sömürgeciliğe karşı mücadele edildiği*
- B) Uluslararası diplomasiden uzak durulduđu*
- C) Mücadelenin topyekün sürdürüldüđu*
- D) Müslümanlardan destek alındığı*
- E) Direnişin milli iradeye dayandığı*

Cevap: B

2023 KPSS SORUSU

Aşağıdaki gelişmelerden hangisi İngiltere Başbakanı Llyod George'un görevinden istifa etmesinde etkili olmuştur?

- A) Musul sorunu ile ilgili Haliç Konferansı'nın toplanması
- B) Boğazların yönetiminin uluslararası komisyona bırakılması
- C) Lozan Barış Konferansı'nın kesintiye uğraması
- D) Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın imzalanması
- E) Londra Konferansı'nda TBMM Hükümetinin temsil edilmesi

Cevap: D

2022 KPSS SORUSU

Lenin, Birinci İnönü Savaşı sonrasında TBMM Başkanı Mustafa Kemal Paşa'ya yolladığı mektupta, her milletin kendi mukadderatına hakim olması prensibinin iki devletin gelecekteki münasebetlerinin esasına teşkil edeceğini bildirmiştir.

Buna göre Sovyet Rusya'nın Anadolu ile ilgili

- I. ilişkilerin o dönemle sınırlı kalacağı,*
- II. Türkiye'nin iç işlerine karışmayacağı,*
- III. emperyalist bir politika izlemeyeceği*

Siyasetlerinden hangilerini uygulayacağı söylenebilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız III

C) I ve II

D) II ve III

E) I, II ve III

Cevap: D

2022 KPSS SORUSU

Türk ordusunun 13 Eylül 1921'de kazandığı Sakarya Zaferi'nin sonuçlarıyla ilgili

- I. Mustafa Kemal Paşa'nın askeri ve siyasi gücünün artmasını sağlamıştır.
- II. TBMM Hükümeti, sınırları belirleyen antlaşmalar imzalamıştır.
- III. İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması için uygun bir ortam oluşmuştur.

İfadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız III
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

Cevap: B

2022 KPSS SORUSU

Anadolu'da başlayan Milli Mücadele, Sovyet Rusya'da memnuniyetle karşılanmış ve yakından izlenmiştir.

Sovyet Rusya'nın bu tutumu;

I. Güney sınırında bir tampon bölge oluşturmak

II. İtilaf Devletlerinin baskısını azaltmak

III. Orta Asya'yı ilgi alanından çıkarmak

amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye yöneliktir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve II

E) II ve III

Cevap: D

2022 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi, Milli Mücadele Dönemi'nde ordunun asker ve mühimmat ihtiyacını karşılamaya yönelik uygulamalardan biri değildir?

- A) Tekalif-i Milliye Emirleri'nin yayımlanması
- B) Hıyanet-i Vataniye Kanunu'nun çıkarılması
- C) İstiklal Mahkemelerinin kurulması
- D) İstiklal Yolu'nun oluşturulması
- E) Kuva-yı İnzibatiye'nin faaliyete geçmesi

Cevap: E

2022 KPSS SORUSU

İzmir'in Yunan işgalinden kurtarılmasından sonraki günlerde, Çanakkale Boğazı'na yönelen Türk Ordusu, İngiliz Kuvvetleri ile karşı karşıya gelmiş ve Çanakkale Olayı olarak adlandırılan gergin günler yaşanmıştır.

Çanakkale Olayı adı verilen bu kriz herhangi bir çatışma olmaksızın

Aşağıdakilerin hangisi ile sona ermiştir?

- A) Mudanya Mütarekesinin imzalanması*
- B) Saltanat rejiminin kaldırılması*
- C) Düzenli ordunun kurulması*
- D) Moskova Antlaşması'nın imzalanması*
- E) Lozan Antlaşması'nın onaylanması*

Cevap: A

2022 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi Milli Mücadele Dönemi'nde yaşanan Kütahya – Eskişehir Muharebeleri sonrası ortaya çıkan gelişmelerden biri değildir?

- A) Türk ordusunun Sakarya Nehri'nin doğusuna çekilmesi*
- B) Mecliste komuta heyetine yönelik sert eleştiriler yapılması*
- C) Meclisin askeri yetkilerinin Mustafa Kemal Paşa'ya devredilmesi*
- D) Sovyet Rusya'da bulunan Enver Paşa'nın Batum'a gelmesi*
- E) İsmet Paşa'nın Batı Cephesi Komutanlığı'na atanması*

Cevap: E

2022 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal Paşa, "Lozan Konferansı düne ve bugüne, üç beş yıla ait hesapların sonuca bağlanmasıyla uğraşmakta değildir. Belki üç dört yüzyıllık birikmiş ve yoğunlaşmış hesapların görülmesiyle uğraşmaktadır." demiştir.

Mustafa Kemal Paşa, " üç dört yüzyıllık hesaplar" diyerek aşağıdaki sorunlardan hangisine işaret etmektedir?

- A) Türkiye-Irak sınırı*
- B) İskenderun Sancağı*
- C) Kapitülasyonlar*
- D) Batı Trakya*
- E) Savaş tazminatı*

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Milli Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'nde gerçekleşen Türk - Yunan mücadelesinde aşağıdaki komutanlardan hangisi yer almamıştır?

- A) Mustafa Kemal Paşa
- B) Ali Fuat Paşa
- C) Refet Paşa
- D) Kazım Karabekir Paşa
- E) İsmet Paşa

Cevap: D

2022 KPSS SORUSU

Londra Konferansı'nda imzaladığı ikili antlaşmaların Misakımilli'ye aykırı olması yüzünden istifa etmek zorunda kalan Bekir Sami Bey'in yerine Hariciye Vekilliği görevine aşağıdakilerden hangisi getirilmiştir?

- A) Rauf Orbay
- B) Ali Fuat Cebesoy
- C) Yusuf Kemal Tengirşenk
- D) Adnan Adıvar
- E) Ali Fethi Okyar

Cevap: C

2022 KPSS SORUSU

Sakarya Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal Paşa: " Ordumuzun kararı taarruzdur. Fakat bu taarruzu tehir ediyoruz. Sebebi, hazırlığımızı tamamen bitirebilmemiz için biraz zaman lazımdır. Yarım hazırlıkla, yarım tedbirle yapılacak taarruz, hiç taarruz etmemekten daha fenadır." demiştir.

Bu ifadeden hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) Yunan ordusunun Anadolu'dan atılması konusunda kararlılık vardır.*
- B) Taarruzun başarılı olması için hazırlık dönemine ihtiyaç duyulmaktadır.*
- C) Ordunun elindeki askeri malzeme taarruz için yeterli değildir.*
- D) Taarruz için diğer ülkelerden gelecek yardımlara ihtiyaç duyulmaktadır.*
- E) Taarruza geçmek için uygun zaman beklenmelidir.*

Cevap: D

2021 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi, Milli Mücadele yıllarında işgallere karşı örgütlenmede etkili olan yerel halk kahramanlarından biri değildir?

- A) Demirci Mehmet Efe**
- B) Anzavur Ahmet**
- C) İpsiz Recep**
- D) Yörük Ali**
- E) Şahin Bey**

Cevap: B

2021 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi 20 Kasım 1922'de toplanan Lozan Konferansı'nın 4 Şubat 1923'te kesintiye uğramasına yol açan konulardan biri değildir?

- A) Irak Sınırı*
- B) Tamirat Bedeli*
- C) Kapitülasyonlar*
- D) Mübadele*
- E) Boğazlar*

Cevap: D

2021 KPSS SORUSU

Yunan ordusunun Sakarya'ya kadar ilerlemesiyle paniğe kapılan İstanbul Hükümeti'nin Donanma Bakanı Salih Paşa, aracılar vasıtasıyla Mustafa Kemal Paşa'ya İngiltere ile bir anlaşmaya varılmasını önererek İngiltere'ye karşı belirsiz bir süre direnmenin tehlikeli olacağı ve bir felakete yol açacağı uyarısında bulunmuştur. Sakarya Zaferi'nden sonra Mustafa Kemal Paşa, Salih Paşa'nın çevrede dolaşan söylentilerden etkilenerek olayları doğru değerlendiremeyecek duruma geldiğini öne sürmüştür. Emperyalist bir politika takip eden İngiltere'nin Türkiye ile kolay anlaşmayacağını belirtmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İngiliz Hükümeti'nin İstanbul ve Anadolu'daki gelişmeleri izlediği
- B) İstanbul'daki bazı yöneticilerin teslimiyetçi ve uzlaşmacı siyaset benimsediği
- C) TBMM Hükümeti ile İstanbul Hükümeti arasında iletişimin bulunduğu
- D) Sakarya Savaşı'nın Anadolu hareketi için önemli olduğu
- E) İstanbul Hükümeti'nin Yunanlıları durdurma konusunda Ankara'ya güvendiği

Cevap: E

2020 KPSS SORUSU

Aşağıdakilerden hangisi, Milli Mücadele Dönemi'nde Batı Cephesi'ne cephane taşımak için oluşturulan ve "İstiklal Yolu" olarak adlandırılan güzergah üzerinde yer almaz?

- A) Çankırı
- B) İnebolu
- C) Kastamonu
- D) Ilgaz
- E) Eskişehir

Cevap: E

2020 KPSS SORUSU

16 Temmuz 1921'de toplanan Maarif Kongresi ile ilgili olarak *Hakimiyet-i Milliye* gazetesinde "Mustafa Kemal Paşa, Üçüncü Yunan Taarruzu'nun en ateşli zamanında muallim ordusunun gelecek vazifesiyle meşgul oluyor..." şeklinde bir yazı yer almaktadır.

Bu yazı da adı geçen " Üçüncü Yunan Taarruzu" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gediz Taarruzu
- B) Birinci İnönü Savaşı
- C) İkinci İnönü Savaşı
- D) Kütahya- Eskişehir Savaşı
- E) Büyük Taarruz

Cevap: D

2020 KPSS SORUSU

Lozan Görüşmeleri'nde ele alınan;

I. Musul

II. Hatay

III. Boğazlar

sorunlarından hangileri, daha sonra Türkiye'nin isteği doğrultusunda çözümlenmiştir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) I ve III

D) II ve III

E) I, II ve III

Cevap: D

2019 KPSS SORUSU

Mustafa Kemal Paşa'nın 26 ağustos 1922'de başlayan Büyük Taarruz sırasında bizzat yönettiği "Başkumandan Meydan Muharebesi", savaşın geçtiği yer nedeniyle aşağıdaki isimlerden hangisiyle de anılmaktadır?

- A) İnönü***
- B) Sakarya***
- C) Dumlupınar***
- D) Eskişehir-Kütahya***
- E) Gediz***

Cevap: C

2018 KPSS SORUSU

Milli Mücadele Dönemi'nde gerçekleşen ve Mustafa Kemal Paşa'nın daha sonra "Rum Sındığı" olarak da adlandırdığı savaş, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birinci İnönü Muharebesi***
- B) İkinci İnönü Muharebesi***
- C) Kütahya-Eskişehir Muharebesi***
- D) Sakarya Meydan Muharebesi***
- E) Başkomutan Meydan Muharebesi***

Cevap: E